

Оскарження нотаріальних дій або відмова у їх вчиненні.

В ході здійснення юридичними особами та фізичними особами-підприємцями господарської діяльності, а також фізичними особами певних правочинів доволі часто виникає потреба у вчиненні нотаріальних дій, зокрема посвідчення прав, а також фактів, що мають юридичне значення. Але що необхідно робити в разі відмови нотаріуса вчиняти нотаріальну дію або як оскаржити вже вчинену нотаріусом дію?

Відповідно до ст. 55 та ст. 124 Конституції України кожна особа має право на судовий захист своїх прав та законних інтересів, юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

Виходячи зі змісту частини 2 ст. 16 Цивільного кодексу України, кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. Способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути: визнання права; визнання правочину недійсним; припинення дії, яка порушує право; відновлення становища, яке існувало до порушення; примусове виконання обов'язку в натурі; зміна правовідношення; припинення правовідношення; відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; відшкодування моральної (немайнової) шкоди, тощо.

Відповідно до ст. 50 ЗУ «Про нотаріат» нотаріальна дія або відмова у її вчиненні, нотаріальний акт оскаржуються до суду. Право на оскарження нотаріальної дії або відмови у її вчиненні, нотаріального акта має особа, прав та інтересів якої стосуються такі дії чи акти. Таким чином, може відбуватися оскарження:

- Нотаріальної дії;
- Відмови у вчиненні нотаріальної дії;
- Нотаріального акта.

Оскарження нотаріальної дії можливе, якщо особа вважає, що така дія була вчинена неправомірно. Оскарження ж відмови у такому вчиненні матиме місце у разі, якщо особа вважає, що нотаріус неправомірно відмовив у вчиненні нотаріальної дії.

Оскарження нотаріального акту є ширшим за оскарження нотаріальної дії, оскільки перше являє собою будь-яку дію, що є складовою частиною нотаріальної діяльності, і вчиняється нотаріусом у межах виконання власних повноважень.

У разі подання позову до приватного нотаріуса відповідачем буде сам приватний нотаріус. У випадку пред'явлення вимог до державного нотаріуса відповідачем буде відповідна державна нотаріальна контора. Це зумовлено тим, що державний нотаріус, крім загального статусу нотаріуса, також має особливий статус - працівника юридичної особи, тобто державної нотаріальної

контори. При цьому до участі у справі залучається також відповідне управління юстиції

Щодо осіб, що мають право на оскарження, то ч. 2 ст. 50 ЗУ «Про нотаріат» передбачає, що право на оскарження нотаріальної дії або відмови в її вчиненні, нотаріального акта має особа, прав та інтересів якої стосуються такі дії чи акти.

На практиці існує проблема щодо підвідомчості даної категорії справ судам різної юрисдикції. Відповідно до Постанови Пленуму ВСУ від 31 січня 1992 року №2 «Про судову практику в справах за скаргами на нотаріальні дії або відмову в їх вчиненні» справи про оскарження нотаріальної дії або відмови у її вчиненні розглядаються в порядку цивільного судочинства. Щоправда, Цивільний процесуальний кодекс України взагалі не містить положень щодо особливостей розгляду таких позовних заяв.

Розгляд справ у порядку цивільного судочинства також впливає з Розділу 1, Глави 13 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України від 22.02.2012 р., відповідно до якого «нотаріус на вимогу особи, якій відмовлено у вчиненні нотаріальної дії, зобов'язаний викласти причини відмови в письмовій формі і роз'яснити порядок її оскарження...У постанові про відмову зазначаються: порядок і строки оскарження відмови з посиланням на норми цивільного процесуального законодавства».

У законодавстві відсутній спеціальний строк позовної давності на оскарження нотаріальних дій, тому слід керуватися загальним строком позовної давності, що відповідно до Цивільного кодексу становить 3 роки.

Важливо пам'ятати, що при оскарженні відмови у вчиненні нотаріальної дії до позовної заяви слід обов'язково прикріпити Постанову нотаріуса про відмову у вчинення нотаріальної дії. Відповідно до ст. 49 ЗУ «Про нотаріат» на вимогу особи, якій відмовлено у вчиненні нотаріальної дії, нотаріус або посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, зобов'язані викласти причини відмови в письмовій формі і роз'яснити порядок її оскарження. Про відмову у вчиненні нотаріальної дії нотаріус протягом трьох робочих днів виносить відповідну постанову. В інакшому випадку суд відмовить у відкритті провадження, мотивуючи це тим, що докази відмови нотаріуса у вчиненні нотаріальної дії відсутні.

Довідково. Сарненський місцевий центр з надання БВПД знаходиться за адресою: м. Сарни, вул. Широка, 22 (другий поверх приміщення «Приватбанку»). Тел.: (03655) 3-22-20, (067) 856 74 35. Телефон безкоштовної гарячої лінії 0 800 213 103 (цілодобово).

Березнівське бюро правової допомоги: м. Березне, вул. Київська, 9 (приміщення ЦНАПу та статистики), тел. (03653) 5-34-44, (067) 836 50 41, (096) 117 38 45.

Володимирецьке бюро правової допомоги: смт Володимирець, вул. Соборна, 20 (приміщення Володимирецької районної державної нотаріальної контори), тел. (03634) 2-58-08, (068) 091 88 85.

Дубровицьке бюро правової допомоги: м. Дубровиця, вул. Воробинська, 9(приміщення районної бібліотеки), тел. (03658)2-00-06, (068) 085 13 52;.

Рокитнівське бюро правової допомоги:сmt Рокитне, вул. Незалежності, 21 (приміщення Управління Державної казначейської служби України в Рокитнівському районі),тел. (03635)2-30-03, (097) 318 59 96.

*Фахівці Володимирецького бюро правової допомоги
Сарненського місцевого центру з надання безоплатної
вторинної правової допомоги*